

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.14.106-121>

УДК: 327:911]:355.48(470:477)]:327(510)

© Богдан Голянич¹

ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА КИТАЙСЬКУ ІНІЦІАТИВУ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ»

У статті проаналізовано геополітичний та економічний вплив російсько-української війни на китайську ініціативу «Один пояс, один шлях» (ОПОШ, BRI), яка є ключовим елементом зовнішньої політики Сі Цзінпїна та спрямована на зближення Азії, Європи, Африки та Латинської Америки за допомогою транспортних мереж. Через шість економічних коридорів ініціатива ОПОШ розвиває торгівлю, фінансові, міжлюдські та цифрові зв'язки по всьому світу.

106

Автором доведено, що російсько-українська війна має безпрецедентний геополітичний та економічний вплив на ОПОШ, який призведе до значних перешкод у виконанні запланованих Пекіном проєктів ініціативи, а також до загрози безпеці та стабільності країн, які беруть у ній участь.

Російсько-українська війна порушила зв'язки між регіонами, що були заплановані в рамках цієї ініціативи. Зокрема, наземне сполучення Китаю з Європою через Північний шлях було зупинено через умови війни, оскільки більшість китайських залізничних ліній проходять через Росію. Крім того, збройна агресія Росії проти України завдала шкоди політичним, економічним та інфраструктурним зв'язкам Китаю з європейськими країнами. Подальший хід війни може мати негативні наслідки для розвитку ініціативи ОПОШ.

Війна в Україні створює потенційні середньо- та довгострокові ризики для китайської ініціативи ОПОШ, оскільки ця ініціатива значною мірою залежить від сухопутних коридорів через Росію та Бі-

¹ Кандидат політичних наук, заступник начальника інституту Воєнної академії імені Євгенія Березняка, Україна. E-mail: holjanuch@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-0921-6142>.

лорусь. Внаслідок продовження російсько-української війни та західних санкцій проти РФ на тривалий час, Китаю доведеться докласти більше зусиль для розвитку альтернативних транспортних і логістичних маршрутів, зокрема через Іран, Пакистан і Туреччину. Створення величезного тиску на ОПОШ зі сторони НАТО та Азії стало також причиною ускладнення реалізації та розвитку ініціативи.

Збройна агресія РФ проти України у галузі енергетики спричинила різке зростання цін на нафту, газ та інші енергетичні ресурси, що безпосередньо впливає на учасників BRI. Введення нових економічних санкцій та інших обмежень проти Росії призвело до кризи в глобальних ланцюжках поставок вздовж ОПОШ. Поява нових стратегій енергетичної безпеки та диверсифікації джерел постачання енергії суттєво вплинула на глобальні енергетичні ринки, маючи значущі геополітичні та економічні наслідки як для самого Китаю, так і для країн, що взаємодіють із Європою та Росією.

Ключові слова: Китай, Україна, геополітика, «Один пояс, один шлях», російсько-українська війна, збройна агресія.

Geopolitical and Economic Impact of the Russian-Ukrainian War on the Chinese Initiative «One Belt, One Road»

The article analyzes the geopolitical and economic impact of the Russian-Ukrainian war on the Chinese initiative «One Belt, One Road» (BRI), which is a key element of Xi Jinping's foreign policy and is aimed at bringing Asia, Europe, Africa and Latin America together through transport networks. Through six economic corridors, the BRI initiative develops trade, financial, people-to-people and digital connections around the world.

The author has proven that the Russian-Ukrainian war has an unprecedented geopolitical and economic impact on the BRI, which will lead to significant obstacles in the implementation of the initiative's projects planned by Beijing, as well as to a threat to the security and stability of the countries participating in it.

The Russian-Ukrainian war disrupted the ties between the regions that were planned as part of this initiative. In particular, China's overland connection with Europe via the Northern Route was stopped due to wartime conditions, as most of China's railway lines pass through Russia. In addition, Russia's armed aggression against Ukraine has damaged China's political, economic, and infrastructural ties with European countries. The further

course of the war may have negative consequences for the development of the BRI initiative.

The war in Ukraine poses potential mid- to long-term risks for China's BRI initiative, as the initiative is largely dependent on land corridors through Russia and Belarus. As a result of the continuation of the Russian-Ukrainian war and Western sanctions against the Russian Federation for a long time, China will have to make more efforts to develop alternative transport and logistics routes, in particular through Iran, Pakistan and Turkey. The creation of enormous pressure on the BRI from the side of NATO and Asia was also the reason for the complication of the implementation and development of the initiative.

108 — The armed aggression of the Russian Federation against Ukraine in the field of energy caused a sharp increase in the prices of oil, gas and other energy resources, which directly affects the participants of the BRI. The introduction of new economic sanctions and other restrictions against Russia has led to a crisis in global supply chains along the BRI. The emergence of new strategies for energy security and diversification of energy supply sources has significantly affected global energy markets, with significant geopolitical and economic consequences both for China itself and for countries interacting with Europe and Russia.

Keywords: China, Ukraine, geopolitics, «One Belt, One Road», Russian-Ukrainian war, armed aggression.

Постановка проблеми. Збройна агресія Росії проти України створила нові виклики та значно підірвала позиції Китаю як в Європі, так і серед країн пострадянського простору. Політичні та безпекові питання переважають над торговельними та інфраструктурними аспектами. З продовженням війни, Китай, як й інші країни, змушені переглядати свої підходи та стратегії взаємодії один з одним.

Російсько-українська війна спричинила значні зміни на міжнародній політичній арені та може вважатися однією з найвагоміших геополітичних подій після розпаду Радянського Союзу. Аналіз впливу війни на міжнародну структуру, тенденції та стратегічне положення Китаю, а також його реакція на цю змінливу ситуацію стали предметом особливої уваги в міжнародних політичних і стратегічних дослідженнях.

Ця значна геополітична криза може призвести до перегляду світової гео економічної ситуації та підірвати ініціативу голови Китаю Сі

Цзіньпіна ОПОШ, за допомогою якої Китай активно розширює свої географічні межі та перетворюється з країни без виходу до моря у глобального гравця. Ініціатива ОПОШ простягається через Європу та Азію, сприяючи утворенню міцнішого альянсу, ніж ООН.

Однак ініціатива ОПОШ також зазнає значної критики, оскільки зовнішній світ стверджує, що вона призводить до надмірного накопичення боргів у країнах, що розвиваються, та порівнюється з економічною агресією. Не можна ігнорувати той факт, що ініціатива ОПОШ суттєво змінила геополітичний ландшафт, що колись був під контролем західного імперіалізму, зокрема, Сполучених Штатів.

У сучасному світі спостерігається загострення політичної нестабільності, що має негативний вплив на економічний розвиток країн. Російська агресія проти України та наростаюча напруженість у війні спричиняють загальну невизначеність.

Варто також відзначити нестабільність політичного курсу Китаю, який домагається світового впливу. Ці політичні зміни негативно позначаються на світовій економіці та економіках окремих країн. У зв'язку з активною участю Китаю у політичних та економічних процесах світу, важливо досліджувати політичні тенденції та їх вплив на економіку, а особливо на розвиток ОПОШ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз впливу російсько-української війни на китайську ініціативу ОПОШ активно проводять як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, оскільки дана тема є актуальною для оцінки перспектив розвитку регіональної та глобальної економіки, а також для формування політичних та економічних стратегій міжнародних відносин.

Зокрема можна виділити наукові дослідження Д. Хіллмана, Н. Тойча, Сю Чжена, А. Анісова, В. Мельничука, В. Лимара, З. Атаманчука, В. Кіктенка, О. Олійника, В. Орлик, А. Гриценка та інших. У своїх роботах вчені активно проводять дослідження щодо впливу геополітичних факторів на китайські стратегії та інтереси, зокрема питання впливу російсько-української війни на ініціативу ОПОШ.

Мета статті – аналіз геополітичного та економічного впливу російсько-української війни на китайську ініціативу ОПОШ крізь призму зменшення фінансування проєктів, глобальні збої в ланцюжках поставок, послаблення вільної торгівлі, енергетична та продовольча безпека.

Виклад основного матеріалу. Після закінчення холодної війни Китай активно сприяв і розвивав міжнародне співробітництво через Шанхайську організацію співробітництва, створену у 2001 році спільно з Росією та іншими країнами. З 2006 року лідери Китаю, Росії, Індії та Бразилії проводили регулярні саміти, до яких у 2011 році приєдналися лідери ПАР, утворивши механізм співпраці, відомий як БРИКС.

Запропонована головою КНР Сі Цзіньпіном у 2013 році в Університеті Назарбаєва в Казахстані ініціатива ОПОШ відрізняється від згаданих вище проєктів співпраці, в яких бере участь Китай. ОПОШ є найбільшим у світі інфраструктурним проєктом, який реалізується в кількох країнах Європи, Азії та Африки з метою сприяння регіональній інтеграції, збільшенню торгівлі та економічному зростанню країн.

110

Ця ініціатива є інтеграцією «Економічного поясу Шовкового шляху», запропонованого головою Сі Цзіньпіном під час його візиту до Казахстану у вересні 2013 року, та «Морського шовкового шляху 21 століття», запропонованого під час його візиту до Індонезії у жовтні того ж року.

У 2015 році ОПОШ представлено в Європі під час візитів Сі Цзіньпіна до Франції, Італії, Німеччини та Бельгії. Метою цієї ініціативи стало створення «нового Шовкового шляху» – переосмисленого торговельного маршруту з Китаю до Європи. Цей шлях передбачає два напрями: сухопутний (через країни Центральної Азії, Близького Сходу, Південної та Східної Європи) і морський (через Південно-Східну Азію, Індійський океан до Середземного моря) (Мельничук, 2023, 149-164).

Умовно ОПОШ організований уздовж шести міжнародних економічних коридорів: новий Євразійський сухопутний міст; коридор Китай-Монголія-Росія; економічний коридор Китай-Центральна Азія-Західна Азія; китайсько-індокитайський півострівний економічний коридор; китайсько-пакистанський економічний коридор та економічний коридор Бангладеш-Китай-Індія-М'янма.

Інфраструктура та торгівля вздовж ОПОШ вже постраждали від двох попередніх подій: торгової війни між США та Китаєм і пандемії. Зазначені події стали викликом для глобальної торгівлі та економічного співробітництва, включаючи ініціативу ОПОШ. Проте широко-

масштабне вторгнення Росії в Україну стало найбільшим потрясінням для цих секторів.

Перед початком російсько-української війни ініціатива Китаю ОПОШ мала великі переваги для майбутнього економічного розвитку Європи, функціонуючи як новий євразійський сухопутний міст. Проте плани Китаю щодо розширення торгівлі з Європою та консолідації відносин у регіонах в основному не вдалися. Ця війна глибоко змінила геополітичну структуру та напрямок розвитку світу і має значний негативний вплив на Китай.

Російсько-українська війна має безпрецедентний геополітичний та економічний вплив на ОПОШ, який проявляється у наступному.

Існує загроза, що дрібні локальні конфлікти можуть перерости у масштабні локальні або навіть ядерні війни. Якщо в Росії розпочнеться масштабна локальна війна, то коридор ініціативи ОПОШ буде оповитий тінню війни та хаосу. Така ситуація може призвести до значних перешкод у виконанні та розвитку проекту, а також до загрози безпеці та стабільності у регіоні.

Війна в Україні спричинила прискорення процесу «глобалізації» НАТО та «натовізації» Азії. Країни НАТО тісно співпрацюють з азійськими союзниками Сполучених Штатів, створюючи величезний тиск на ініціативу ОПОШ зі сходу та заходу. Цей зростаючий вплив НАТО та його союзників у регіоні Азії підтверджується спільними військовими навчаннями, розміщенням військової техніки та зміцненням військово-політичних зв'язків. Такий розвиток подій може значно ускладнити реалізацію та розвиток ініціативи ОПОШ, викликаючи додаткові політичні та стратегічні виклики з обох сторін.

США та НАТО використали примус для припинення взаємозалежних відносин попиту та постачання енергії між Європою та Росією. Це призвело до відчутних змін у глобальній енергетичній структурі. Переривання в енергетичних відносинах між Європою та Росією має далекосяжні наслідки, оскільки Європа була великим споживачем російської нафти та природного газу. Вплив на глобальні енергетичні ринки може спричинити появу нових стратегій енергетичної безпеки та диверсифікації джерел постачання енергії. Такі зміни можуть мати важливі геополітичні та економічні наслідки для Китаю та країн, що мають відносини з Європою та Росією, а також для глобального енергетичного ринку в цілому.

З початком збройної агресії РФ проти України, відцентрові тенденції виявилися помітними у керованому Росією Євразійському економічному союзі та Організації Договору про колективну безпеку. Деякі країни Центральної Азії та Кавказу публічно виступали проти «вторгнення Росії в Україну». Ці країни, оцінюючи ситуацію, почали активніше шукати альтернативні шляхи розвитку своїх відносин, які б не були залежними від російського впливу. Таким чином, російсько-українська війна сприяла зміцненню незалежності та самостійності країн Центральної Азії та Кавказу від впливу Росії.

Фундамент світової валютної та фінансової системи, який ґрунтується на доларі США, також став нестійким. Суворі санкції проти Росії підірвали довіру до долара США. У той же час інфляція долара та політика високих процентних ставок завдали шкоди євро і продовжують впливати на відносини ЄС зі Сполученими Штатами та НАТО.

112

Війна в Україні спровокувала нову хвилю глобальної гонки озброєнь, включаючи в себе розвиток нової високотехнологічної зброї, такої як безпілотні бойові літаки, системи зі штучним інтелектом, тактична ядерна зброя, керована зброя великої відстані, надводні кораблі, бойові танки, далекобійна зброя, артилерія з великої дистанції, вертольоти та інше.

З початком російсько-української війни євразійський коридор ініціативи ОПОШ став ключовим елементом євразійської економічної інтеграції. Цей коридор в залежності від рівня загрози його стабільності можна розділити на три магістралі: північну, центральну та південну. Протягом найближчих кількох років три лінії можуть мати періодичні перерви в роботі і для їх повного з'єднання може знадобитися принаймні п'ять років.

Під загрозою блокування знаходиться північна лінія Великого каналу «Китай – Європа», що може вплинути на перспективи євразійського наземного транспорту та потягів Китай-Європа. Основою головного коридору для перевезення вантажів між Китаєм і Європою є два маршрути, один через Сибір, Москву, Балтійське море до Польщі та другий через Казахстан, Балтійське море до Польщі. По цим маршрутам прямують близько 90% вантажних поїздів Китай-Європа. На сьогоднішній день такі великі транспортно-експедиційні компанії, як Maersk і DHL відмовляються працювати в Росії у зв'язку з її ізоляцією демократичними країнами.

Поїзд Китай-Європа є транзитним маршрутом для китайських експортних та імпортних товарів. Мережа налічує 73 лінії, що з'єднують Китай з Казахстаном, Росією, Білоруссю, Польщею, Німеччиною, Чехією, Францією та Іспанією. Китайські дослідники вважають, що кількість цих поїздів, що курсують, скоротиться вдвічі, якщо європейські країни продовжуватимуть ізолювати Росію (Dasgupta, 2022).

Початок російсько-української війни поставив під загрозу залізничне сполучення Китаю з Європою, оскільки більшість китайських залізничних ліній проходять через Росію. Це також викликає серйозні запитання щодо перспектив китайської ініціативи ОПОШ розбудувати інфраструктуру в десятках країн.

Альтернативна середня лінія ініціативи ОПОШ значно обмежена. Ця лінія, яка пролягає через Каспійське море, Кавказький регіон і Чорне море, зазнає значного перевантажування через моря та має обмежену швидкість перевезення. Багато точок з'єднання на середні лінії ще не повністю розвинуті. Навіть якщо центральна лінія буде повністю відкрита, її транспортна спроможність складатиме лише близько 10% від північної лінії, зробивши її менш привабливою. Південний маршрут ініціативи ОПОШ має значний потенціал, але стикається з численними перешкодами для реалізації сполучення. Він охоплює маршрут через Кашгар, Китай-Киргизстан-Узбекистан-Туркменістан-Іран-Туреччина-Чорне море-Балканський півострів.

Зіткнувшись із викликами, які постають у Європі, Китай може зосередитися на розвитку коридору Центральної Азії-Західної Азії в рамках ініціативи ОПОШ і співпраці з такими країнами, як Казахстан, Узбекистан і Туреччина. Головна ідея полягає в тому, щоб збільшити експорт китайської продукції через країни Центральної Азії, регіон Каспійського моря, Іран і Туреччину (Dasgupta, 2022).

Проект з будівництва залізниці Китай-Киргизстан-Узбекистан все ще знаходиться на етапі планування, і його втілення протягом п'яти років може бути складним завданням. Курдський регіон, через який має пролягати південний маршрут, став центром конфлікту між Іраном і Туреччиною, що ускладнює успішне з'єднання південного маршруту в цьому районі.

Відкриття сполучних пунктів на дорозі та перетині моря через Туреччину, при вході до Європи, залишається проблематичним для південного маршруту. Безумовно, південна лінія не може повністю

замінити обсяг перевезень, які здійснюються північною лінією, але відкриття південного маршруту суттєво змінить геополітичну та економічну структуру Євразії.

Лише за тиждень до початку війни в Україні, Франція та Китай домовилися про спільне будівництво інфраструктури в Африці, Південно-Східній Азії та Східній Європі на суму 1,7 мільярда доларів. Проте реалізація цього проєкту може бути призупинена внаслідок запровадження Заходом санкцій проти РФ та підтримки Пекіном Москви (Dasgupta, 2022).

У жовтні 2023 року Китай прийняв третій Форум міжнародного співробітництва BRI у Пекіні. Цей форум відбувся через чотири роки з моменту проведення попереднього саміту. За цей період світ став свідком кардинальних змін: епідемія Covid-19 спричинила глобальну економічну рецесію, російсько-українська війна не завершилася, а ізраїльсько-палестинський конфлікт знову загострився (He Qinglian, 2023). Цей саміт ОПОШ став важливим моментом у перегляді та коригуванні стратегій у всіх напрямках, який відбувся в умовах кардинальних змін у глобальній геополітиці.

У саміті ОПОШ у Пекіні взяли участь менше 30 глав держав, що було сприйнято зовнішнім світом як ознака зниження впливу Китаю. Лише прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан представляв країну-члена ЄС на цьому форумі. Основною метою його участі у форумі була можлива зустріч з президентом Росії, що викликало велике обурення з боку країн-членів НАТО, які утримуються від переговорів з главами країн, які перебувають у конфлікті з альянсом.

Вторгнення Росії в Україну вивело Китай назад в епоху холодної війни, відновивши суперництво між Москвою і Вашингтоном. Ця подія призвела до зміни динаміки геополітичних відносин і вплинула на ініціативу ОПОШ. Китайське керівництво відкрито не засудило збройну агресію РФ проти України та більш того посилило співпрацю з Москвою в різних сферах. Це, в свою чергу, посилило негативне тлумачення ОПОШ американськими політиками, як політичного інструменту Пекіна для маніпулювання країнами вздовж ОПОШ.

Незрозуміла світу позиція Пекіну щодо України підштовхнула Вашингтон до того, щоб запропонувати власну ініціативу щодо протидії BRI. Так, президент Байден на зустрічі G-7 наприкінці червня 2022 року започаткував Партнерство для глобальної інфраструктури та інвестицій (PGII) вартістю понад 600 млрд. дол., з яких власне

Євросоюз фактично узяв на себе зобов'язання мобілізувати приватних і державних інвестицій понад половини цієї суми (Орлик, 2023). Хоча західна альтернатива китайським запозиченням має свої позитивні сторони, підвищені вимоги до можливих учасників, такі як строгі критерії доброчесності, соціальна відповідальність, аспекти впливу на довкілля і клімат, суттєво впливають на привабливість європейських фінансів.

На протипагу китайській всесвітній ініціативі ОПОШ, 25 жовтня 2023 року Євросоюз у Брюсселі оголосив новий план інфраструктурного партнерства в рамках програми Global Gateway. Саміт у Брюсселі відбувся через тиждень після святкування Китаєм 10-тої річниці свого глобального інвестиційного плану.

У своїй вступній промові глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляен обіцяла здійснювати якісні інвестиції та наголосила на тому, що Global Gateway є найкращим варіантом для фінансування та будівництва екологічно чистої інфраструктури. Програма передбачає підтримку проєктів, спрямованих на відновлювані джерела енергії, цифрові технології та сталий розвиток, і має на меті залучити інвестиції як з держав-членів, так і з приватного сектору (Рід Стандіш, 2023).

Вторгнення Росії в Україну також ставить під загрозу ініціативу ОПОШ щодо співпраці Китаю з країнами-членами ЄС, такими як Польща, Італія та Німеччина, що розташовані на шляху цього торговельного коридору. Це стає проблемою для Пекіна, оскільки без участі цих країн ініціатива ОПОШ зазнає втрат та ризиків.

Запропонований Китаєм мирний план та позиція «нейтралітету» КНР у конфлікті, що стосується територіальної цілісності та суверенітету незалежної держави, кордони якої захищені міжнародним правом та зобов'язаннями глобальних потуг, керівництво ЄС розцінює як недостатній внесок у припинення війни, яка безпосередньо загрожує європейській спільноті (Орлик, 2023).

На тлі цих подій міністр оборони Італії Гвідо Крозетто у липні 2023 року оголосив про плани італійського уряду вийти з китайської ініціативи ОПОШ, не порушуючи при цьому відносини з КНР. Він пояснив, що це рішення було викликане негативними результатами угод, укладених у рамках цієї ініціативи, а також зміною міжнародних позицій Китаю (Francesco Verderami, 2023). Італія була єдиною країною G7, яка підписала меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці за цією ініціативою.

Наміри уряду Джорджі Мелоні щодо виходу з угоди свідчать не лише про розчарування з ефективності заходів, проведених в рамках ініціативи ОПОШ. Це також відображає широкі тенденції в Європі, пов'язані з оцінкою результатів першого десятиріччя китайського мегапроєкту та зі змінами у сприйнятті Китаю, який розглядається не лише як партнер чи конкурент, але й як системний супротивник (Орлик, 2023).

Введення нових економічних санкцій та інших обмежень проти Росії призвели до кризи в глобальних ланцюжках поставок, що спричинило блокування потоку критично важливих компонентів уздовж ОПОШ. Ця проблема особливо гостро відчувається в Європі, де компоненти та продукти з Китаю доставляються залізничним транспортом через Росію та Білорусь.

Яскравим прикладом цього є автомобільна промисловість Німеччини, основним ринком збуту якої є Китай. Після протиправних дій Росії компанії BMW та Audi призупинили залізничні поставки своїх автомобілів до Китаю через страх перед можливою конфіскацією в Росії чи Білорусі. Зараз німецькі автовиробники відправляють автомобілі кораблями, що є витратнішим та займає більше часу.

У 2022 році внаслідок введення США суворих санкцій проти Росії, світові ціни на сировину значно зросли, що спричинило високу інфляцію. Ці фактори призвели до посилення тиску на економіку Китаю. У першій половині 2022 р. темпи зростання ВВП склали лише 2,5% у річному обчисленні, що стало найнижчим показником економічного зростання з часів реформ (China Ocean Development Research Center Secretariat, 2023).

Ймовірно, позиція ЄС у відношенні до Китаю залишиться незмінною у найближчому майбутньому, тому Пекіну слід активніше працювати над співпрацею з іншими країнами, зокрема і з Україною. Китай розглядає Україну як транзитний центр і ринок для китайських товарів та важливий перехідний пункт для своїх амбіцій ОПОШ.

Візит президента Франції Макрона та президентки Єврокомісії фон дер Ляен до Китаю знаменує собою початок «перезавантаження» стратегічного партнерства Китаю та ЄС. Європейські лідери закликали Китай вплинути на Росію, щоб та припинила війну, а також наголосили, що відносини між КНР та ЄС залежатимуть від того, як китайці продовжать «взаємодіяти із путінською Росією» (Горбачова,

2023). Жодного серйозного прориву не вдалося досягти, оскільки Китай до сьогоднішнього дня не засудив війну РФ проти України.

Переговори між європейськими лідерами і китайським лідером хоч і не супроводжувалися стратегічними рішеннями, все ж таки вважаються успішними. Китай продемонстрував готовність комунікувати з ЄС і активно взявся за інформаційну кампанію, спрямовану на країни Глобального Півдня. Під час переговорів однією з важливих тем, яку підняв Сі Цзіньпін, був вплив російсько-української війни на ці країни. Ця кампанія мала за мету позиціонування КНР як відповідального глобального лідера, який піклується про інтереси держав, що розвиваються (Гриценко, 2023).

Вторгнення РФ в Україну також впливає на BRI, посилюючи тенденцію до протекціонізму з боку багатьох країн (включаючи США), які зараз обмежують міжнародну торгівлю на користь і підтримку власних виробників.

Більшість країн очікували відкритості та полегшень у торгівлі та інвестиціях завдяки ініціативі ОПОШ. Проте, у сучасних умовах зони вільної торгівлі вздовж BRI країни зіштовхуються з труднощами у досягненні процвітання. Цей вплив відчутний не лише в коридорі Нового Євразійського сухопутного мосту, а й у інших п'яти коридорах, що також призводить до змін у світовій торгівлі.

ОПОШ має значний вплив на енергетичну та продовольчу безпеку. У сфері енергетики війна в Україні призвела до різкого зростання цін на нафту, газ та інші енергоносії, що має прямий вплив на учасників BRI. Цей неспокій на енергетичних ринках породжує нестабільність і створює виклики для країн, які беруть участь у проєкті.

Китай сьогодні виявляє особливу вразливість через глибоку залежність від експорту сировинних товарів з Росії на світові ринки, особливо щодо енергетичних потреб. Експерти передбачають, що ця залежність може негативно вплинути на розвиток Китаю у майбутньому, оскільки Росія є значним постачальником нафти та газу для Китаю. Ця ситуація прямо впливає на ініціативу ОПОШ, яка підтримує тісні зв'язки між Пекіном та Москвою.

Близьке розташування Китаю до Росії не є ідеальним для перспектив BRI, оскільки ЄС навряд чи поступиться Росії найближчим часом. Це може створити складну ситуацію для китайської економіки, особливо через геополітичні турбулентності в Малаккській протоці,

яка впливає на поставки енергоресурсів до Китаю з інших регіонів світу.

У продовольчій сфері війна в Україні також призвела до порушень на геополітичному рівні, що може вплинути на продовольчу безпеку. Китай намагається зменшити свою вразливість до глобальної продовольчої кризи, що загострюється через вторгнення Росії до України. Пекін турбується через зростаючий дефіцит та витрати на сільсько-господарські товари. Навіть зменшилися внутрішні поставки з надійних джерел, таких як Аргентина.

Висновки. Вплив російсько-української війни на геополітику та економіку виходить за межі України та Росії. Ця війна має значний, глибокий і тривалий вплив на глобальну геополітику, зокрема на ініціативу ОПОШ. Війна змушує окремі країни переглянути свої стратегії безпеки та взаємодії з іншими державами, що призводить до змін у геополітичних союзах та впливу на регіональну та світову економіку. Ініціатива ОПОШ відчуває тиск і зміни внаслідок цієї війни, оскільки вона пов'язана з розвитком регіональної інфраструктури та торгівлі. Крім того, війна спонукає до перегляду енергетичних стратегій та диверсифікації джерел енергопостачання в різних регіонах світу.

Російсько-українська війна справді вплинула на просування ініціативи ОПОШ, а саме: на транспортні коридори до Європи, які проходять через Росію та Білорусь, на наявні інвестиції в країни пострадянського простору, інші країни Європи, на торгівлю Китаю з європейськими країнами.

Створення глобальної мережі, такої як ОПОШ, вимагає від Китаю значних фінансових інвестицій і передбачає потребу в стабільному міжнародному середовищі, особливо в умовах залежності економіки Пекіну від міжнародного ринку.

Припинення війни в Україні вважатиметься для Китаю значним досягненням. Оскільки ця війна спричинила дестабілізацію ключових світових ринків, зокрема продовольчого та енергетичного, але цього недостатньо для того, щоб переконати Росію у припиненні ведення вогню на території України. Посередництво КНР у припиненні війни Росії проти України підвищить міжнародний авторитет ініціативи ОПОШ і підтвердить заяви Пекіна про «виграшну співпрацю».

Джерела та література:

1. Горбачова, Анастасія. 2023. Візит Макрона та фон дер Ляєн до Китаю - складний, але корисний діалог - Le Monde. URL: <https://www.unian.ua/world/vizit-makrona-ta-fon-der-lyayen-do-kitayu-skladniy-ale-korisniy-dialog-le-monde-12211734.html> (дата звернення: 03.03.2024).
2. Гриценко, Аліна. 2023. КНР та ЄС: перезапуск діалогу. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosynu/ knr-ta-yes-perezapusk-dialohu> (дата звернення: 03.03.2024).
3. Мельничук, Володимир. 2023. Інтереси та практичні цілі «поясу й шляху» КНР у країнах ЄС. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. Вип. 3 (17). С.149-164.
4. Орлик, Вікторія. 2023. Європейські перспективи китайського проекту «Один пояс, один шлях». URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosynu/evropeyski-perspektyvy-kytayskoho-proektu-odun-royas-odun> (дата звернення: 25.01.2024).
5. Орлик, Вікторія. 2023. Формування політики Європейського Союзу щодо Китаю. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosynu/formuvannya-polityky-evropeyskoho-soyuzu-shchodo-kytauu> (дата звернення: 03.03.2024).
6. Рід Стандіш. 2023. Global Gateway: ЄС кидає виклик ініціативі Китаю «Один пояс, один шлях». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/kytau-evrosoyuz-global-gateway-initsiatyva-konkurenciya/32659868.html> (дата звернення: 03.03.2024).
7. China Ocean Development Research Center Secretariat. 2023. Re-understanding of the «One Belt, One Road» Initiative in a Complex and Dangerous Environment. URL: <https://aoc.ouc.edu.cn/2023/1027/c9824a446447/pagem.htm> (дата звернення: 29.01.2024).
8. Dasgupta. 2022. The Russia-Ukraine war has affected the China-Europe railway—could the CCP’s «One Belt, One Road» global strategy collapse? URL: <https://buzzorange.com/citiorange/2022/04/18/china-europe-trains/> (дата звернення: 03.03.2024).
9. Francesco Verderami. 2023. Minister Crosetto: «Outside the Silk Road but without causing damage. Parliament works harder». URL: https://www.corriere.it/politica/23_luglio_30/crosetto-intervista-5df81a76-2e3c-11ee-a52d-5015ada51aef.shtml?refresh_ce (дата звернення: 25.01.2024).

10. He Qinglian. 2023. The impact of two wars on China's «Belt and Road Initiative». URL: <https://www.backchina.com/news/2023/10/24/882962.html> (дата звернення: 03.03.2024).

References:

1. Horbachova, Anastasiia. 2023. Vizyt Makrona ta fon der Liaien do Kytau - skladnyi, ale korysnyi dialoh - Le Monde. URL: <https://www.unian.ua/world/vizit-makrona-ta-fon-der-lyayen-do-kitayu-skladniy-ale-korysniy-dialog-le-monde-12211734.html> (data zvernennia: 03.03.2024).

2. Hrytsenko, Alina. 2023. KNR ta YeS: perezapusk dialohu. Analychna dopovid. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/ knr-ta-yes-perezapusk-dialohu> (data zvernennia: 03.03.2024).

3. Melnychuk, Volodymyr. 2023. Interesy ta praktychni tsili «poiasu y shliakhu» KNR u krainakh YeS. Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii. 2023. Vyp. 3 (17). С.149-164.

120

4. Orlyk, Viktoriia. 2023. Yevropeyski perspektyvy kytayskoho proektu «Odyn poias, odyn shliakh». URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/yevropeyski-perspektyvy-kytayskoho-proektu-odyn-poyas-odyn> (data zvernennia: 25.01.2024).

5. Orlyk, Viktoriia. 2023. Formuvannia polityky Yevropeiskoho Soiuzu shchodo Kytau. Analychna dopovid. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/formuvannya-polityky-yevropeyskoho-soyuzu-shchodo-kytau> (data zvernennia: 03.03.2024).

6. Rid Standish. 2023. Global Gateway: YeS kydaie vyklyk initsiatyvi Kytau «Odyn poias, odyn shliakh». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/kytay-evrosoyuz-global-gateway-initsiatyva-konkurenciya/32659868.html> (data zvernennia: 03.03.2024).

7. China Ocean Development Research Center Secretariat. 2023. Re-understanding of the «One Belt, One Road» Initiative in a Complex and Dangerous Environment. URL: <https://aoc.ouc.edu.cn/2023/1027/c9824a446447/pagem.htm> (data zvernennia: 29.01.2024).

8. Dasgupta. 2022. The Russia-Ukraine war has affected the China-Europe railway—could the CCP's «One Belt, One Road» global strategy collapse? URL: <https://buzzorange.com/citiorange/2022/04/18/china-europe-trains/> (data zvernennia: 03.03.2024).

9. Francesco Verderami. 2023. Minister Crosetto: «Outside the Silk Road but without causing damage. Parliament works harder». URL: https://www.corriere.it/politica/23_luglio_30/crosetto-intervista-5df81a76-2e3c-11ee-a52d-5015ada51aef.shtml?refresh_ce (data zvernennia: 25.01.2024).

10. He Qinglian. 2023. The impact of two wars on China's «Belt and Road Initiative». URL: <https://www.backchina.com/news/2023/10/24/882962.html> (data zvernennia: 03.03.2024).